

ÜNİVERSİTE VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ DESTEK OFİSİ: MEVCUT DURUM VE TÜRKİYE ÜNİVERSİTELERİ İÇİN GEREKLİLİĞİ

Doç.Dr. Kürşat Çağltay
Orta Doğu Teknik Üniversitesi

kursat@metu.edu.tr

Telif Deklerasyonu: Ben bu bildirinin yazarı olarak sunulan fikirlerin tamamen bana ait olduğunu beyan ederim.

Sorumlu Yazar: Doç.Dr. Kürşat Çağltay

ÜNİVERSİTE VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ DESTEK OFİSİ: MEVCUT DURUM VE TÜRKİYE ÜNİVERSİTELERİ İÇİN GEREKLİLİĞİ

Özet

Dünya'nın gelişmiş ülkelerindeki üniversitelerde teknolojinin öğretimde kullanımı ve ilgili yeni teknolojilerin geliştirilmesine yönelik beklentilerin karşılanabilmesi için, bu konuda çalışan birimlerin kurulmasına uzun zaman önce başlanmıştır. Ülkemizde yapılan çeşitli araştırmalarda, üniversitelerin stratejik planlarında, eğitimde teknoloji kullanımı ile ilgili hazırlanan raporlarda belirlenen benzer ihtiyaçların karşılanması için, Türkiye'deki üniversitelerde de böyle birimlerin kurulması ve yaygınlaştırılması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bu birimler, öğretim teknolojilerinin kullanımı ve geliştirilmesi konusunda destek vermenin yanında, varolan teknolojik imkanların öğretim elemanları ve öğrenciler tarafından, daha etkin ve verimli öğrenme sağlanması için yeterli düzeyde ve etkili bir biçimde kullanılabilmesine yönelik etkinlikler düzenlemeli ve araştırmalar yapmalıdır. Dünyadaki gelişmiş üniversiteler bünyesinde kurulmuş olan öğretim teknolojileri destek ofisi ve benzeri merkezlerin, yapılacak araştırmalar ile yakından incelenerek amaçlarının, altyapılarının ve etkinliklerinin karşılaştırılması ülkemizde benzer yapıların daha etkin bir biçimde geliştirilerek eğitim ve öğretimin kalitesinin artırılması açısından çok önemlidir. Ülkemizde üniversitelerimizin, su, elektrik, ısıtma gibi lojistik destek birimleri olduğu gibi, kütüphane ve bilgisayar merkezi gibi akademik destek birimleri de bulunmaktadır. Eğitim öğretim her üniversitenin en önemli işlerinden biri olmasına rağmen, ülkemiz üniversitelerinde eğitim/öğretim sürecini destekleyecek ve özellikle öğretim elemanlarına öğretim teknolojilerinin etkin kullanımı konusunda destek olacak bir birim bulmak oldukça zordur. Bu bildiriye, Türkiye'de bu amaçla kurulmuş merkezler ile özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde hizmet vermekte olan öğretim teknolojileri destek ofisi benzer kurumların işleyişi karşılaştırılarak, Türkiye'deki durumun ortaya konması ve önerilerde bulunulması amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Öğretim Teknolojileri, Üniversite, Etkili eğitim

GİRİŞ

Eğitim kurumları ve yöntemleri, toplumlarda en yavaş değişim gösteren olgular arasındadır. Ancak, bilişim teknolojilerindeki hızlı değişim eğitim kurumlarını da kaçınılmaz olarak etkilemekte, hem eğitimde kullanılan araç ve gereçler ve hem de öğretim yöntemleri değişmektedir. Bu açıdan bakıldığında, teknolojinin eğitim içindeki yeri yadsınamaz derecede önemlidir. Öğretim teknolojileri, öğrencilere çeşitli öğrenme imkânları sunarak, öğrenimi çeşitlendirmekte, öğrenim kalitesini arttırmakta ve öğrencilerin öğrenme süreçlerine katkı sağlamaktadır. Gün geçtikçe ilerleyen teknolojinin eğitim ve öğretimde kullanılabilmesi açısından bu iletişim dilini bilen gençlerle aynı dili konuşabilen eğitimcilere de ihtiyaç vardır. Fakat yüksek öğretim kurumlarında, teknolojik altyapının geliştirilmesine ve özellikle idari

işlerin gerçekleştirilmesinde bilişim teknolojilerinin yoğun kullanılmasına rağmen, öğretim üyeleri genellikle öğretim teknolojilerinin öğrenim süreçlerine katkısını göz ardı ederek geleneksel öğretim yaklaşımlarını tercih etmektedir (YÖK, 2007).

Toplumsal dönüşümün önemli unsurlarından biri olan üniversitelerin, teknolojiyi öğretimde kullanmada ve geliştirmede öncülük etmesi, toplumların bu teknolojilere adaptasyonu ve bilgi toplumunun oluşturulması için de önemlidir. Türkiye’de yüksek öğretimde yeni teknolojilerin eğitim amacıyla kullanımının hala istenildiği düzeyde gerçekleşmediği bilinen bir gerçektir. Bunun pek çok nedeni olmakla birlikte, üniversitelerde teknolojinin derslerde kullanımında, öğretim elemanlarının bu konudaki isteklilikleri ve gerektiğinde ilgili kaynaklara ulaşabilmeleri önemli rol oynamaktadır. Öte yandan, öğrencilerin de bu teknolojilere olan yatkınlıkları, öğretim teknolojilerinin derslerde kullanımına olan talepleri ve beklentileri şekillendirmekte, bu beklenti ve talepler öğretim teknolojilerinin sınıflarda kullanılması için harekete geçirici birer unsur olmaktadır (Çağıltay vd. 2007; Deden ve Carter, 1996).

Bilgi ve iletişim teknolojilerinden yoksun bir üniversite ortamı düşünülemez (Langenberg ve Spicer, 2001). Hızla gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri yaşam tarzlarımızı bile etkilemişken, bu değişimi eğitim ortamlarından soyutlamak olanaksızdır. Üniversitelerin eğitim, öğretim ve araştırma konusundaki misyonlarını gerçekleştirmeleri ve bilgi üretmeleri, teknolojiden bağımsız düşünülemez. Bilindiği üzere üniversitelerin üç temel sorumluluğu bulunmaktadır, bunlar eğitim/öğretim, araştırma ve kamu hizmetidir (YÖK, 2006). Değişen gelişen teknolojilerin yansımaları bu alanlarda da etkisini göstermektedir.

Prensky’e (2001) göre “Dijital Göçmen” olan öğretim üyelerimiz, yeni dijital çağa ve “Dijital Yerli” sayılan nesillere ayak uydurabilmek için desteğe ihtiyaç duymaktadırlar. Ayrıca öğretim üyelerimize ve kendilerinden daha erken yaşta teknoloji ile tanıştıkları için daha şanslı olmalarına rağmen hala dijital göçmen sayılan öğrencileri ile ortak bir paydada birleşebilmeleri için eksikliklerini kapatmaları gerekmektedir. Bu aşamada, öğretim teknolojilerinin öğretim üyeleri tarafından etkin olarak kullanılması ve öğretim teknolojileri ile desteklenmiş derslerin planlanması ve üretilmesi önem kazanmaktadır (Çevik, Gürel, Gürbüz ve Çağıltay, 2009).

Öğretim teknolojileri alanındaki hızlı gelişme, varolan eğitim yaklaşımlarının sorgulanmasına neden olmuş ve her düzeyde eğitim ve öğrenme ihtiyaçlarında yenilikçi çözümlerin geliştirilmesi ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Dünyada başta üniversiteler olmak üzere bir çok eğitim kurumu, öğretim teknolojilerini kullanarak daha etkin ve yaratıcı eğitim yaklaşımları oluşturmaya yönelik modellerin tasarlanması, geliştirilmesi ve uygulanması için çalışmalar yapmaktadır. Artık, öğrenme ve öğretim sürecinde öğretim teknolojilerinin yeri ve önemi yadsınamaz. Ancak, Türkiye’nin Yükseköğretim Stratejisi raporunda (YÖK, 1997) belirtildiği gibi bu konuda ülkemiz üniversitelerinin çok ciddi eksiklikleri bulunmaktadır:

“Yükseköğretim alanında yeni teknolojilerin kullanımında dünyada önemli gelişmeler yaşanmaktadır. Türkiye yükseköğretim sistemine bu gelişmelerin yeterince girdiği söylenemez. Üniversite eğitiminde, eski öğretim tekniklerinin hakimiyeti sürmektedir. Yükseköğretim kurumlarında, sınırlı kaynaklardan yararlanarak hazırlanan ders notlarına ya da öğrenciye not tutturularak belletirilme esasına dayanan bir öğretim yöntemi oldukça yaygındır. Derslerinde yeni öğretim teknolojilerinden yararlanan öğretim

üyelerinin de genelde bu teknolojinin olanaklarından yeterli düzeyde yararlanmadıkları görülmektedir. Bu durum, üniversitelerde “ne öğreteceğiz” sorusunun, “nasıl öğreteceğiz” sorusunun önüne geçmesiyle yakından ilişkilidir. “Nasıl öğreteceğiz” sorusuna önem verilmedikçe, yeni teknolojilerin doğru kullanımı gerçekleştirilemediği gibi, bu teknolojilerin öğretim kalitesine yapabilecekleri katkılardan da yeterince yararlanılamaz. (sayfa 189)”

Burada bahsedilen problemlerin çoğu mevcut teknolojilerin yanlış kullanımından ya da bu teknolojileri eğitimde kullanacak insanların yeterli düzeyde pedagojik ve teknolojik bilgiye sahip olmamalarından kaynaklanmaktadır. Üniversitelerde teknoloji kullanımının artırılması için öncelikle öğretim üyelerinin bu teknolojileri derslerde kullanma konusunda istekli olmaları ve gerektiğinde ilgili kaynaklara ulaşabilmeleri gerekmektedir (Bass, 2000; Neal, 1998; Smith, 1997; Akteke, Arı, Kubuş, Gürbüz, Çağıltay, 2008).

Öğretim teknolojileri diye adlandırılan teknolojiler oldukça çeşitlidir. Bilgisayara dayalı kelime işlemciler, hesap çizelgeleri ve veritabanları 30 yıl öncesinin daktilolarının yerini almıştır. Bunlara ek olarak, CD-ROM’lar, DVD’ler, hipermetinler (hypertext), hiperortamlar (hypermedia) ve çoklu ortam (multimedia) araçlarının yanı sıra grafik ve masaüstü yayımlama yazılımları, ders materyallerinin sunumunda ve öğrencilere ulaştırılmasında kullanılacak teknolojilerden bazılarıdır. İnternet, bilgi kaynaklarının çeşitlenmesi ve bilginin paylaşılması anlamında önemlidir. Telekomünikasyon teknolojileri örneğin sesli/görüntülü konferans dünyanın farklı bölgelerindeki öğretim üyelerinin, öğrencilerin ve uzmanların görüş alışverişinde bulunmalarını sağlamaktadır (Akteke, Arı, Kubuş, Gürbüz ve Çağıltay, 2008; Langenberg ve Spicer, 2001).

Gelişmiş ülkelerdeki üniversitelerde, öğretim teknolojileri ile ilgili ihtiyaçların sistematik olarak karşılanması için üniversite bünyesinde öğretim teknolojileri destek ofisleri kurulmaktadır. Ülkemizdeki üniversitelerde de bu tür ofislere ihtiyaç olduğu, hem üniversite yönetimleri tarafından tespit edilmektedir hem de öğretim üyelerinin taleplerinden anlaşılmaktadır. Öğretim teknolojileri destek ofisleri, yeni öğretim teknolojilerinin eğitimde yaygın ve doğru olarak kullanılabilmesi için ve öğretim üyelerinin bu teknolojileri kullanabilir hale gelerek pedagojik yetilerini de artırması ile birlikte derslerin etkin hale getirilmesi için gereken desteği verecek birimlerdir. Üniversitelerin ülkedeki eğitim ihtiyaçlarına uygun çözümler geliştirerek dünyada yaşanan gelişmeye katkıda bulunması bu birimlerin yapacağı çalışmalarla daha mümkün olabilecektir (Akteke, Arı, Kubuş, Gürbüz, Çağıltay, 2008).

DÜNYADA DURUM

Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, İngiltere ve Avustralya’daki üniversitelerde çok sayıda öğretim teknolojileri destek ofisi ya da merkezi bulunmaktadır (Saga, 2011). Genel olarak farklı adlardaki kurumları da kapsayan bir araştırma yaptığımızda ABD’nin 51 eyaletinde toplam 600 civarında merkez bulunduğunu görebiliyoruz. ABD dışında, Kanada’da 35, İngiltere’de 30, Avustralya’da 20, Hong Kong’da 7, Singapur’da 4, Yeni Zelanda ile Güney Afrika’da 3, İrlanda ile İsviçre’de 2 ve Mısır ile İsrail’de 1 tane öğretim teknolojilerinin geliştirilmesini amaçlayan kuruluş bulunmaktadır Yapılan üniversite Web siteleri araştırması kapsamında Türkiye’de sayısı

son yıllarda artmakla beraber, az sayıda üniversitede bu amaçla birer merkez kurulmuş olduğu gözlenmiştir (Gürel, Çevik, Çağıltay ve Gürbüz, 2009).

Amerika Birleşik Devletleri'nde kurulmuş olan öğretim teknolojileri destek birimleri farklı isimlendirilmiş olmasına rağmen birçok üniversite (Harvard Üniversitesi, Yale Üniversitesi, Chicago Üniversitesi, Massachusetts Teknoloji Enstitüsü, vb.) birim isminde “Öğretme ve Öğrenme Merkezi” tanımı kullanılmıştır. Bu ortak belirtecin yanı sıra “Öğretim Teknolojileri Merkezi (Duke Üniversitesi)” ve “Öğretimde Teknoloji Merkezi (Johns Hopkins Üniversitesi)” gibi isimlendirmelere de rastlanmaktadır. Bu çalışma kapsamında incelenen merkezlerin ortak amacı bünyesinde buldukları yüksek öğretim kurumundaki eğitim ve öğretim kalitesini arttırmaktır. Bu amaçla kurumdaki akademik personele ve mezunlara teorik bilgilerini uygulamaya aktarmakta ve bu uygulamalara yeni teknolojik imkânları dâhil etmekte destek sağlamaktadırlar. Bu birimler düzenli konferanslar ve çalıştaylar düzenlemekte, mikro-öğretim uygulamaları yapmakta, sınıf gözlemleri yaparak öğretim üyelerine bireysel danışmanlık hizmeti sağlamakta, broşürler ve el ilanları gibi basılı materyaller ile dijital kaynaklar yayınlamakta ve teknolojik imkânların derslerde kullanılması için teorik ve pratik destek vermektedir. Aşağıda bunlardan önde gelen 2 tanesi ile ilgili bilgi verilmektedir (Tablo 1 ve Tablo 2).

Tablo 1. Massachusetts Institute of Technology

Üniversite:	Massachusetts Institute of Technology
Merkezin adı:	Teaching & Learning Laboratory http://web.mit.edu/tll/index.html
Merkezin Görevi:	TLL'nin amacı, enstitüdeki öğretim ve öğrenme mükemmelliğini iletirmek. Devam eden eğitsel çabaları güçlendirmek, pedagojik ve teknolojik yenilikler geliştirmek için öğretim üyeleri, yöneticiler ve öğrencilerle işbirliği yapılmaktadır. Merkezin fonksiyonları sınıf içinde ve dışında öğretimi güçlendirmek için işbirliği yapmak, yenilikçi pedagojiler, eğitsel teknolojiler ve müfredat geliştirilmesi ve değerlendirilmesi için destek vermek ve özellikle bilim ve mühendislik alanlarında öğrenme süreci araştırmaları yürütmektir.
Temel Servisler:	Merkezdeki uzmanlar öğretim üyeleri, asistanlar ve öğretim personeline geleneksel yöntemlerin güçlendirilmesi, yenilikçi yöntemlerin kullanılması ve sınıf içi olaylarla başa çıkılması gibi konularda danışmanlık hizmeti vermektedir. Bu çerçevede derslerin video kaydı da yapılabilir. Öğretme ve öğrenme konularında etkileşimli ve deneyimlerin paylaşıldığı çalıştaylar düzenlenmektedir. Mikro-öğretim ve etkili araştırmayı kolaylaştırma çalıştaylara örnek olarak gösterilebilir. Ayrıca mezunlar için öğretmenlik sertifika programları mevcuttur ve yeni öğretim üyeleri için oryantasyonlar yapılmaktadır. Yapılan çalışmalar doğrultusunda oluşturulan ve çeşitli bölümlere göre adapte edilmiş olan materyaller merkezin internet sayfasında öğretim üyelerinin kullanımına açılmıştır. Ders değerlendirmesi, öğrenme hedefleri ve stratejik öğretim bu materyallere örnek olarak verilebilir. Ayrıca eğitsel hedeflere ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için öğretim üyeleri ve öğrencilerle çalışılmakta ve araştırmaları desteklemektedir.

Çalışan Sayısı ve Çalışma Alanları:	Merkezde 6 yönetici, 1 yönetici asistanı, 4 üyeli danışman kurulu, 5 üye, 5 danışman ve 1 mezun irtibat görevlisi görev yapmaktadır. Merkezde görevli öğretim üyeleri merkezde yürütülen çalışmaların dışında eğitim alanında dersler de vermektedir.
Projeler:	Uzmanlar, merkezin ölçme ve değerlendirme işbirliklerinin temelini oluşturacak çalışmalar ve merkezin ilgi alanlarında araştırmalara dâhil olurlar. <i>iCampus WebLab</i> ve <i>Technology Enabled Active Learning</i> bu çalışmaların örnekleridir.
İmkânlar:	Merkezde, enstitü mensuplarının yararlanabileceği kitaplar, dergiler, yıllıklar, raporlar, DVD ve videoların yüksek öğretimde öğretme ve öğrenme konularında sınıflandırılmış olduğu kütüphane mevcuttur. Merkezde yürütülen eğitimde yenilik çalışmaları <i>MIT iCampus</i> ve <i>d'Arbeloff Fund for Excellence in Education</i> tarafından karşılanmaktadır.

Tablo 2. Carnegie Mellon University

Üniversite:	Carnegie Mellon University
Merkezin adı:	Eberly Center for Teaching Excellence/Office of Technology for Education http://www.cmu.edu/teaching/eberly/index.html
Merkezin Görevi:	Eberly Center, 1982 yılından beri üniversitenin akademik üyelerine ve mezunlara eğitim kalitesinin artırılmasında ve gelişimlerinde destek vermek için çalışmaktadır. Bu bağlamda, araştırma bazlı bir yaklaşım sergilemekte ve öğrencilerin ve akademisyenlerin tecrübelerini de kullanarak, yeni eğitim arzlarının geliştirilmesinde ve kullanılan araçların desteğinde bulunmaktadır.
Temel Servisler:	Merkezin temel servisleri arasında; <ul style="list-style-type: none"> - Akademisyenlere ve mezunlara kişisel danışmanlık - İnternet bazlı kaynaklar, görsel ve basılı malzemeler ve örnek ders malzemeleri gibi kaynaklar sunmak [Derslerin kaydedilmesi, podcasts vs] - Workshoplar ve seminerler düzenlemek - Eğitim projelerinde öğretim üyeleriyle ortak çalışmak - Eğitim politikalarını ve tarzlarını etkileyen yeni teknolojileri ve usulleri araştırmak bulunmaktadır.
Çalışan Sayısı ve Çalışma Alanları:	Merkezde 2 bilişsel psikolog, 1 kültürel antropolog, 1 çevre mühendisi, 1 tarihçi, 1 sosyal psikolog ve 1 istatistikçi olmak üzere toplam 7 kişi çalışmaktadır.
Projeler:	Araştırma Projeleri <ul style="list-style-type: none"> - Yeni Capture teknolojilerinin eğitim ve öğretimdeki etkisinin değerlendirilmesi - Öğrenci Deneyimlerinin Uzun Dönem Değerlendirilmesi - Laptop Kullanımı Çalışması

	- Ders Yönetim Sistemlerinin Ölçümü
Alt Birimler:	Office of Technology for Education Yeni öğretim teknolojilerinin kullanımında öğretim üyelerine ve mezunlara destek sağlamak amaçlı kurulan birim.

TÜRKİYE'DE DURUM

Yapılan üniversite Web siteleri araştırması sonucunda, Türkiye'deki devlet ve vakıf üniversitelerinden birkaç tanesinde (Akdeniz Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Atılım Üniversitesi, Kadir Has Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi) öğretim teknolojileri destek biriminin bilgilerine rastlanmıştır (Gürel, Çevik, Çağıltay ve Gürbüz, 2009). Akdeniz ve Boğaziçi Üniversite'lerinde Eğitim Teknolojisi Uygulama ve Araştırma Merkezi, Atılım Üniversitesi'nde Eğitim Teknolojileri ve Pedagojisi Ofisi, Kadir Has Üniversitesi'nde Eğitim Teknolojileri Destek Birimi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde ise Öğretim Teknolojileri Destek Ofisi olarak adlandırılmıştır. Boğaziçi Üniversitesi'ndeki merkez çok-amaçlı araştırma, geliştirme ve uygulama merkezi olup, teknoloji içeren eğitimsel malzemelerin geliştirilmesini ve yönetimini amaçlamakta ve bu doğrultuda sesli-görüntülü iletişim, bilgisayarlar, network ağları ve diğer etkileşimli medyayla ilgili materyalleri geliştirmekte, yeni teknolojiler hakkında araştırma geliştirme çalışmaları yürütmekte ve bunlara bağlı eğitimsel aktiviteleri oluşturmaktır (BU, 2011). Akdeniz Üniversitesi'nde kurulmuş olan merkezin amacı ise eğitim teknolojilerinde bilgi üretimine yönelik olanaklar hazırlamak, çalışmalar ve araştırmalar yapmaktır ve bu amaçla öncelikle öğretim üyelerinin eğitim teknolojileri konusunda gelişimine yönelik eğitim programları, konferanslar, kurslar ve seminerler düzenlemekte, yurtiçi ve yurtdışındaki ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmakta, eğitim teknolojisi konusunda materyaller yayınlamakta ve bu konularda yapılan projelere yardımcı olmaktadır (AÜ, 2011). ODTÜ Öğretim Teknolojileri Destek Ofisi eğitimde, farklı öğretim teknolojilerinin uygulanması ve kullanılmasını bir toplumsal sorumluluk projesi olarak algılayarak, özellikle e-öğrenimin üniversitemizde ve ülkemizde öğrenciler ve öğretim görevlileri tarafından kullanımının yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır. Ofis üniversitede verilen eğitimde öğretim teknolojilerinin kullanımına destek vermekte, ilgili projeler başlatıp, koordine etmekte, öğretim elemanlarının katılabileceği etkili öğretim seminerleri düzenlemekte, lisans ve lisansüstü programlardaki derslerin teknoloji ile zenginleştirilmesine destek vermekte ve öğretim teknolojisi ve bilgisayar teknolojilerinin öğretim ortamlarında kullanımı konusunda akademisyenlere ve öğrencilere destek vermektedir (ODTÜ, 2011).

Türkiye'deki durum Amerika Birleşik Devletleri'ndeki durum ile karşılaştırıldığında Türkiye'nin öğretim teknolojileri destek birimleri gibi bir oluşumla daha yeni tanıştığı söylenebilir. Ayrıca, bu birimlerde görev alan personel sayısı karşılaştırıldığında ABD'deki ortalama personel sayısına Türkiye'de yetişilememektedir. Görevli personelin profili açısından ise ABD'nde farklı disiplinlerden uzmanlar görev yapmakta iken Türkiye'de bu disiplinler arası çalışma daha kısıtlıdır. Buna rağmen her iki ülkede de bu birimler benzer amaçlar ortaya koymakta ve benzer aktiviteler (seminerler ve konferanslar düzenlemek, öğretim üyelerine birebir destek sağlamak, vb.) yürütmektedir.

ODTÜ Örnek Durumu

Öğretim teknolojileri, uygun kullanıldıkları takdirde öğrencilere çeşitli öğrenme imkânları sunarak, öğretim kaynaklarını çeşitlendirmekte, öğrenim kalitesini arttırmakta ve öğrencilerin öğrenme süreçlerine katkı sağlamaktadır. Bu katkının yüksek öğretime aktarılabilmesi için öğretim teknolojilerinin derslere entegre edilmesi ve öğretim üyeleri tarafından etkin olarak kullanılması gerekmektedir. Bu ihtiyaç doğrultusunda, yurtdışındaki üniversitelerin bünyesinde bulunan destek merkezleri örnek alınarak, Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde de 2005 yılında Rektörlüğe bağlı Öğretim Teknolojileri Destek Ofisi kurulmuştur (Şekil 1).

Şekil 1 ODTÜ Öğretim Teknolojileri Destek Ofisi Web Sitesi

Üniversitelerin, “kaliteli eğitim” amacıyla öğrencilerine ve öğretim üyelerine teknolojik altyapı dâhilinde sunması gereken içeriğin öğretim teknolojileri destek ofisi ve benzeri ofisler tarafından sağlanabileceği açıktır. Etkili eğitim, üniversitelerin temel amacı ve öğretim sürecinin her aşamasında desteklenmesi gereken bir öneme sahiptir. ODTÜ Öğretim Teknolojileri Destek Ofisi, eğitimde farklı öğretim teknolojilerinin uygulanması ve kullanılmasını bir toplumsal sorumluluk projesi olarak algılayarak, bu teknolojilerin üniversitede ve ülkemizde öğrenciler ve öğretim üyeleri tarafından kullanımının yaygınlaştırılmasını amaçlamaktadır. ODTÜ 2005-2010 Stratejik Planının (ODTÜ, 2005) ilgili maddeleri doğrultusunda ofisin çalıştığı bazı konular şunlardır:

- tezsiz yüksek lisans, sertifika programları gibi e-öğrenimin ihtiyaç duyulduğu alanlara yönelik çalışmalar yapmak
- ulusal ve uluslararası projeler başlatıp, koordine etmek,
- yurtdışı üniversiteler ve araştırma kurumları ile düzenlenecek karşılıklı seminerlerde bilgi ve tecrübe paylaşımını sağlamak,
- istekli öğretim elemanlarının katılabileceği etkili öğretim seminerlerini düzenli olarak yapmak,

- lisans ve lisansüstü programlardaki seçilecek derslerin e-öğrenim yoluyla verilmesine gerekli desteği vermek,
- Açık Ders Malzemeleri projesini sürdürmek,
- öğretim teknolojisi ve bilgisayar teknolojilerinin öğretim ortamlarında kullanımı konusunda akademisyenlere ve öğrencilere teknik destek vermek..

SONUÇ ve ÖNERİLER

Dünya'nın gelişmiş ülkelerindeki üniversitelerde teknolojinin öğretimde kullanımı ve yeni teknolojilerin geliştirilmesi ile ilgili beklentilerin karşılanabilmesi için sadece bu konuda çalışan birimlerin kurulmasına uzun zaman önce başlanmıştır. Ülkemizde yapılan çeşitli araştırmalarda, üniversitelerin stratejik planlarında, teknoloji kullanımı ile ilgili hazırlanan raporlarda belirlenen ihtiyaçların karşılanması için Türkiye'deki üniversitelerde de böyle birimlerin kurulması ve yaygınlaştırılması gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Üniversitelerin, "kaliteli eğitim" amacıyla öğrencilerine ve öğretim üyelerine teknolojik altyapı dâhilinde sunması gereken içeriğin öğretim teknolojileri destek ofisi ve benzeri ofisler tarafından sağlanabileceği açıktır. Öğretim Teknolojileri, Etkili Eğitim veya Eğitim Teknolojileri kavramlarını bünyesinde barındıran merkezlerin varlığı Türkiye'deki eğitim kalitesini de arttıracaktır. Üniversite bünyesinde kurulacak öğretim teknolojileri destek ofisi, kendini hem teknoloji kullanımı hem de yeni pedagojik yaklaşımlar konusunda geliştirmek isteyen öğretim üyelerine doğru bilgiyi, gerekli yardımı ve konuyla ilgili tavsiyeleri ulaştıracak bir birim olmalıdır. Bu ofis, öğretim üyelerinin kendilerini yeni eğitim yaklaşımlarına uygun olarak geliştirebilmesi için gerekli kaynakları tespit etmeli ve bunları öğretim üyelerine yardımsever bir tavırla sunmalıdır. Bu anlamda bu birimlerde görev yapan personelin konunun uzmanı olması ve yardım etmeye açık bireyler olması gerekmektedir.

Üniversitelerin önemli bir eksikliği olan öğretim teknolojileri destek ofislerinin kurulması ve işletilmesi lüks bir seçenek değil tam tersine bir zorunluluktur. Hem yeni ve hem de eski üniversitelerde bu tür destek ofislerinin kurulması YÖK tarafından teşvik edilmeli ve hatta zorunlu kılınmalıdır. Bu konuda, üniversitelere gerekli mali ve kadro desteklerinin de verilmesi bir gerekliliktir.

REFERANSLAR

Akteke, B., Arı, F., Kubuş, O., Gürbüz, T., Çağıltay, K. (2008). Öğretim Teknolojileri Destek Ofisleri ve Üniversitedeki Rollerini, Bildiri Kitapçığı, No: 101, Akademik Bilişim 2008, Çanakkale, Türkiye, 30 Ocak - 1 Şubat 2008.

AÜ (2011). Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Teknolojileri Araştırma ve Uygulama Merkezi, <http://egitekaum.akdeniz.edu.tr/tr> erişim tarihi: 02.04.2011

Bass R., (2000). "Technology, Evaluation, and the Visibility of Teaching and Learning", New Directions for Teaching and Learning, n83, Fall 2000, 47

BÜ (2011). Boğaziçi Üniversitesi, Eğitim Teknolojileri Araştırma ve Uygulama Merkezi, http://www.boun.edu.tr/support/index_tur.html erişim tarihi: 02.04.2011

Çağiltay, K., Yıldırım, S., Aslan, İ., Gök, A., Gürel, G., Karakuş, T., Saltan, F., Uzun, E., Ülgen, E., & Yıldız, İ. (2007). Öğretim Teknolojilerinin Üniversitede Kullanımına Yönelik Alışkanlıklar Ve Beklentiler: Betimleyici Bir Çalışma

Çevik, R., Gürel, N., Gürbüz, T., Çağiltay, K., (2009). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Öğretim Üyelerinin Etkili Öğretim Seminerleri Hakkındaki Görüşleri, III. BÖTEB Sempozyumu, 2009, Trabzon, Türkiye, 7-9 Ekim 2009.

Deden, A., & Carter, V. K. (1996). Using technology to enhance students' skills, *New Directions for Higher Education*, 96, 81-92.

Gürel, N., Çevik, R., Çağiltay, K., Gürbüz, T. (2009). Yurt İçi ve Yurt Dışındaki Öğretim Teknolojileri Destek Ofisi Oluşumlarının Karşılaştırılması, 18. Eğitim Bilimleri Kurultayı, 2009, İzmir, Türkiye, 1-3 Ekim 2009.

Langenberg, D.N & Spicer, D.Z (2001). The Modern Campus, *New Direction for Higher Education*, No. 115

Neal, E. (1998). Using technology in teaching: We need to exercise healthy skepticism. *The Chronicle of Higher Education*; Washington, June

ODTÜ (2005). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Stratejik Planı 2005 – 2010, Ankara, Mart 2005 http://sp.metu.edu.tr/ODTU_Stratejik_Plan_2005_2010.pdf

ODTÜ (2011). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Öğretim Teknolojileri Destek Ofisi, <http://its.metu.edu.tr/>

Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants. *On The Horizon*, 9 (5). <http://www.marcprensky.com/writing/Prensky%20-%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf>

Saga, H. (2011) A List of College and University Instructional Technology Support Centers, <http://ship.nime.ac.jp/~saga/project/ItCenters.doc> erişim tarihi: 02.04.2011.

Smith, K. L. (1997). Preparing faculty for instructional technology: From education to development to creative independence. *Cause/Effect*, 20(3), 36-44.

YÖK (2007) Türkiye'nin Yüksek Öğretim Stratejisi, Şubat 2007, Ankara http://www.yok.gov.tr/duyuru/yok_strateji_kitabi.pdf